

„Soča“ izhaja vsak petek in velja po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto . . . . . f. 1.40
Pol leta 2.20
Četrt leta 1.10

Pri oznanilih in tako tudi pri „poslanicah“ se plačuje za navadno tristopno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 " " " " 2 " "
6 " " " " 3 " "

Za večje črke po prostoru.

SOČA

Po-amezno številke se dobivajo po 8 kr. v tobakarnici v gosposki ulici, blizu „treh kron“, na starem trgu in v namski ulici.

Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo uredništvu „Soča“ v Gorici v Hilarijanski tiskarni, naročnina pa opravištvu „Soča“ Via della Croce št. 4. II.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcom in drugim nepremožnim se naročnina zniža, ako se oglase pri opravištvu.

Slovinci primorski!

Dandanes narekuje znotranjo in še mogočnejšo zunanjo politiko narodnostni princip, ki je v poslednjih desetletjih evropsko politično položje in konstelacijo neizprosno spremenil in prestrojil. To načelo je tako silovito, da se mu ne more ustavljati najmočnejša država na svetu. Videli smo, kako so bili Avstriji vsi zunanji prijatelji zapustili, ko so jo sovražniki napadli in ji vzeli pokrajine z ital. prebivalstvom. Izgovarjali so se, da sorodnost naj pripada sorodnosti. Ali politični interesi so na zunaj pogostem tudi lažnivi in odjemljejo s silo tudi to, kar se ne more opravičevati z narodnostnim načelom. Politični interesi zapeljujejo svet, češ ta pa ona dežela je take narodnosti, kakor jo dotični državniki želé, in razglašajo s knjigami in atlanti tuja ljudstva za svoja. Ker bi Nemčija in Italija radi še obogatili z avstrijskimi deželami, širijo celó po šolah krive nauke o prebivalstvu naših dežel. Primorje je prišteto v nemških atlantih k nemškim, v italijanskim pa k ital. deželam, kakor da bi tu ali sami Nemci ali pa samo Italijani prebivali. Poleg tega imamo v Avstriji izdajalce, ki delajo za propagando pruske in ital. politike, in vidimo, kakó judovsko-nemško časopisje Irredento zagovarja. Ni čuda, če se zunanji nemški in ital. svet dá zaslepiti po takih poteh, in da tuji svet rad veruje, česar želi.

Krive so bile pa tudi naše vlade, da svet krivo sodi o primorskih prebivalcih, ker večine tega prebivalstva, namreč Slovanov, niso nikdar podpirale, kakor bi bile morale to storiti vsled enakopravnosti. Še v poslednjem času se prave razmere zakrivajo, takó da tuji in celó domači avstrijski svet ne vé, komu bi veroval, če pojedinci sami ne obhodijo naše primorske pokrajine. Presviti naš vladar ima britke skušnje od tega, da je mislil, da mu njegovi služabniki vselej vse po resnici poročajo. Ravno zaradi tega se pa on hoče tudi sam prepričati o stanju te ali one dežele svoje velike države. Zato potuje mnogokrat po raznih pokrajinah, in razmere proti zunanjim sosedom, kakor poslednji dogodki na Primorskem so ga napotile, da ne ide samo v Trst, kamor je bil letos v prvi vrsti namenjen, ampak da obhodi vse glavne kraje Primorskega. Sam se hoče prepričati, kdo in v kaki razmeri kaka narodnost tu prebiva. Ravno zagadelj je naša sveta dolžnost, da se v državnem interesu potrudimo, cesarju pokazati, da tudi Slovenci na Primorskem prebivajo in sicer v veliki večini vsega prebivalstva.

Cesar se mora sam prepričati, da tu prebiva narod, ki ne govori jezika nevarnih zunanjih sosedov, da torej narodnostni princip za primorsko deželo nima veljave v zmislu Italije ali Nemčije, ker tu večinoma prebiva narod slovenski in slovanski, narod, ki ima edino zaslombo v Avstriji in je edino njej po zgodovinski osodi na veke naklonjen. Presvitlemu cesarju pa moramo to odločno pokazati, in on potem z lastnim prepričanjem v času navarnosti tuje diplomatske nakave zavrne z istim principom, po katerem nas hočejo tuji pograbit. Mi moramo cesarju pokazati, da smo Slovenci, Slovani, in da kot taki potrebujemo državne pomoči, pravice po ustavnih zakonih, da nas ne potujčijo oni življi, ki so Avstriji sovražni. Avstrija bi nas utegnila sicer braniti s silo proti sovragom; ali in orala ne pomoči bi ne imela od zunanjih držav, ko bi bilo proglašeno, da smo se tudi mi potopili v tuje življe. Ako se pa Slovani primorski ohranijo, bi tudi tuje države Avstrijo moralno branile, ker bi rekly, da Nemčija in Italija nimati pravice po narodnostnem principu prisvajati si naše pokrajine. Poglejte tedaj, kakó imenitno je, da se povsod kot Slovenci obnašamo pri dohodu cesarjevem. Ne samo na naš dobiček, ampak iz ljubezni do države in preljubljenega našega vladarja moramo ravno pred cesarjem dokazati, da smo Slovenci; samo takó bo nam cesar tuvi nadalje naklonjen, ako se sami spoštujemo. Kdor se med primorskimi Slovenci ne skaže nasproti cesarju kot Slovenca, ta se pregreši proti vladarju in nima ali ne me prave ljubezni do presvitlega cesarja. V imenu

te neoporečne resnice torej kličemo danes, ko se bliža prihod cesarjev: Slovenci primorski! bodite ponosni na svojo narodnost, državi v zaslombo in sebi v srečo, in kot taki se brez strahu od kateré koli strani približajte cesarju in pozdravite ga brez razločka in brezpogojno možato s svojim domačim glasom. Bog živi, živi, živi presvitlega cesarja Franca Jožefa Prvega!

Prihod Njih Veličanstva presvitlega cesarja je že prav blizu, in življenje in živahnost, ki sta se zbudila, odkar nam je došla vesela vest, rasteta od dne do dne. O kom Slovenec rajši govori, ko o cesarji in njegovi hiši? Kako bi se toraj ne radoval, ko mu je dana prilika, da svojega vladarja v svoji deželi, v svoji domačiji, v svojem kraju vidi in pozdravlja? ko ima priliko, govoriti s svojim cesarjem, govoriti v svojem jeziku, govoriti na domačih tleh? Radost je torej razumljiva, ker je naravna, ker je prirastla iz udanih src, v katerih ima svojo globoko korenino. To udano in zvesto srce cesarjevih podložnikov, zdravih državljanov, dobiva novo moč, ko čuti, da je v bližini in v nazočnosti svojega cesarja, in skuša in išče, kako bi tudi na zunaj pokazalo svojo vdanost, svoje spoštovanje, svojo pokorščino, svoj up in svoje veselje. Iz tega prizadevanja izvirajo vse priprave, ki se vršijo pri nas že kakih 10 dni, da bi se vladar na goriški zemlji dostojno sprejel. V tem prizadevanju se strinjajo visoke glave, ki so na čelu cele dežele in modri možje, katerim so izročene posamične občine v oskrbovanje, in vdana srca poedinih državljanov, meščanov in kmetov, ki ne poznajo visokoletečih govorov, pač pa globoko vkoreninjeno zvestobo in neomejeno spoštovanje do svojega vladarja.

Slavnostni odsek v Gorici, sestavljen iz deželnih, mestnih in kupčijskih zastopnikov, prevdarja in sestavlja program ali vrsto svečanostij za slovesen cesarjev sprejem po celi deželi. Zastopi raznih občin, posebno tistih, skoz katere se cesar popelje, se posvetujejo in sklepajo, kako cesarja dostojno sprejeti. Posamniki, ki ne nosijo pozlačenih zavratnikov niti častnih naslovov, se pa pogovarjajo za se in za svojo družino, kje bi imeli vladarja pričakovati in kako pozdraviti.

Cesarjevo potovanje ima po trditvi vladnih častnikov pred vsem vojaški pomen. Cesar se hoče prepričati, kako je meja vravnana proti zapadu: zato hoče pregledati kraje in ljudi, da bo vedel, kako se vesti, ako bi bilo kedaj treba na to stran domovino braniti. Cesar išče torej resnice gledé krajev in gledé ljudij; in kdor je cesarju v resnici vdan, in kdor ga iz srca ljubi, mu resnico pove in resnico pokaže. Napáčno bi bilo, ako bi hoteli naše golo hribovje z malim papirjem prikriti in cesarju reči: Veličanstvo! kako krasni so ti hribi! kako plodovita zemlja! kako sočni travniki! Zvesti podložniki mrajo cesarju pokazati travnik za travnik in pečino za pečino, ne pa skalovje za štruce masla in robidnice za burgundske vinske jagode.

Kakor gledé krajev, tako je treba tudi gledé ljudstva resnico pokazati. Goriški meščani in deželani so cesarju zvesto vdani, o tem ni dvomiti; ali to vdanost je treba tudi na zunaj pokazati. Cesar ne vidi v srce, ako se mu srce ne odpre; srce pa odpremo, ako se zunanji znamenji pokažemo, kar v srcu nosimo. Vsi pričakajmo cesarja, lepo oblečeni ob cestah, koder bo mimo šel. Kadar vidiš, da se cesarjeva kočija bliža, oddahni se prav globoko, snami klobuk z glave z desno roko, povzdigni desnico in klobuk mahaj ž njima po zraku v znamenje veselja in pozdravi cesarja, ko ima še 50 korakov do tebe z mogočnim: živio! ali: živio cesar! ali: živio Franc Jožef! in ne jenjaj pozdravljati in ne nehaj vpiti, dokler ni cesar 50 korakov od tebe proč: Tvoje oči naj se cesarja nagledajo in njegovo obličje naj ostane v tvojem spominu, da boš znal pripovedovati prihodnjim rodovom, kako si pozdravil na tvoji zemlji deželnega očeta, presvitlega cesarja.

V vaseh, ki so ob cestah, naj gredó prebivalci ven iz vasi cesarju naproti. Naj se ustavijo na primernem kraju in naj se ustopijo v vrsto, ako je mo-

goče, na obeh straneh ceste, pa tako, da ne bodo preveč natlačeni, ampak da bo složno človek pri človeku stal. Taka vrsta naj se potegne celo v vas in skoz vas naprej, da bo vsakdo cesarja brez oviro videl, in da ga pozdravi. Na čelu vrste naj stojijo vaški predstojniki: duhovski, cesarski in deželski ali občinski z učitelji in učenci, z zastavami in občinskimi znamenji. Pred vasjo ali v vasi naj se vzdiga lep slavolok, in koder so ljudje, naj bodo tudi maji, vencí, zastave, šopki, preproge, ako so pri rokah, cvetice in kar more služiti v čast vladarju. Ko se cesar od daleč povi, naj začnejo možnarji pokati, zvonovi pritrkovati, godbe svirati, ljudstvo pa pozdravljati na vso moč.

Vasi, ki so od ceste oddaljene, naj pustijo koga doma, da bo zvonil in možnarje zažigal; vsi drugi naj gredo v bližnjo vas ali na cesto ali na kraj, ki je blizu ceste, da se tam cesarju poklonijo, kakor je bilo rečeno.

Briči in Vipavci, ki ne bodo imeli sreče viditi cesarja pred svojim pragom, naj pridejo v mesto in v bližnje kraje. Od Solkana do Gorice ne sme tisti dan nobene ped zemlje proglašati človeka. Po obeh straneh ceste mora biti ljudstvo nastavljeno mož pri možu in žena pri ženi, da cesarja z lahka vidijo in mu svoje vdano srce odprejo. Za mesto ni treba veliko priporočila, ker tukaj je že tako veliko ljudstva, ki napolni vse trge in ulice.

Kdor je tako daleč, da so ne more cesarju osebno pokloniti, naj s kresovi, zvonjenjem, streljanjem, ukanjem in prepevanjem pozdravlja vladarja.

Dalje je dolžnost vsakega Slovenca, da cesarja pozdravi v slovenskem jeziku in z slovensko zastavo. Cesar hoče vedeti, ali zares živijo Slovenci na Goriškem, ali ne. Nemški listi pišejo, da na Goriškem je večina nemška, ker že v Bovcu, Tolminu, Komnu, Sežani, Nabrežini se učijo nemški abece. Italijanski listi pa trdijo, da le nekaj deklet in par kmetov je na Goriškem poslovenjenih, vse drugo da je italijansko; zato terja Irredenta, da naj pripade Goriško zunanjemu kraljestvu, v katerem žive naši hudi nasprotniki in sovražniki. Cesar se hoče z lastnimi očmi prepričati, kake so na Goriškem razmere; zato mora vsak goriški deželan le golo resnico povedati in nič zakrivati in nič prevračati. Kdor se ne pokaže tak, kakoršen je, ni zvest podložnik, ker noče povedati resnice, ko ga vladar po nji praša. Kdor ima kaj značaja, in kdor je prešinjten od avstrijskega duha, ne more drugače, nego stopiti pred cesarja v domači obleki, in domačem jeziku.

Kot skupnega vladarja in očeta hočemo vsi Goričani katere koli narodnosti presvitlega cesarja z največo častjo sprejeti; v bratski ljubezni in medsebojnem spoštovanju hočemo tekmovali pri izraženju naših najsrčnejših čutov do presvitlega vladarja in njegove hiše, katero Bog na veke ohrani j

Poročilo*)

drž. in dež. poslanca dr. Jos. Tonklija pri Rebk u na Goričici glasi se takó:

„Slavna gospoda! Slovenski možje!

Kadar sem v kratkem govoru razvijal svoj program kot kandidat za deželni zbor pred šestimi leti, obljubil sem vam bil vso svojo moč in znanje na to obručati, da se zboljša Vaše stanje v gmotnem in duševnem oziru; da se doklaite na davke vsaj nimajo povišati, in da kolikor mogoče naravno ravnopravnost dosežemo.

Da bi to obljubo mogel spolnjevati, dal sem se voliti v deželnem zboru v finančni odsek, o katerem sem bil vsa leta poročevalec v najvažnejših rečeh, posebno za prevdarke in račune zavoda gluhouemov in zalogov zemljiščno-odvoznega in deželnega, in od kar sem bil prišel v deželni odbor sem pa tega zastopal v deželnem šolskem svetu. Za napredovanje v gmotnem oziru ste najboljši sredstvi dobre ceste in pa

*) Dr. Jos. Tonkli je govoril v navzočnosti c. kr. komisarja pl. Gutmannsthal-a, kateri ni imel nasproti temu poročilu nič, niti besedice opaziti. Ur.

kmetiška šola; zato sem tudi jaz pripomagal, da so se leto za leto dovoljevale obilne podpore za skladovne ceste in sem ter tje tudi za občinske poti, in v teh šestih letih se je izdelalo mnogo skladovnih cest, druge pa so se zravile in popravile, in to po celi slovenski goriški deželi.

Podpore so se dajale tudi marljivim učencem, katerim je bilo tako mogoče nadaljevati in končati študije na učiteljskih izobraževaliških in visokih šolah.

Kmetiška šola je bila pri začetku zborovanja šestletne ravno pretekla sesije v tako žalostnem stanju, da so jeli nad njo obupavati celo strokovnjaki, in odbor — kuratorij — kateri je bil v to poklican, da bi skrbel za napredek in vspešno delovanje te šole, ni vedel navesti boljšega zdravila, kot predlagati, da bi se slovenski oddelek kmetiške šole naravnost začel. Polje pa, katero bi bila imela šola tako obdelovati, da bi postalo zgled vsem kmetovalcem, je bilo tako obdelavano, da so naši kmetje o šoli govorili: „Tukaj se podučuje, kako se nima polje obdelovati, da ne pride kmet na beraško palico“. Da smo se vsi slovenski poslanci složno uprli nasvetu, da bi imel nehati slovenski oddelek deželne kmetiške šole, ni mi treba vam zagotavljati. Po resnem povdarjanju smo tudi našli zdaten lek tej šoli, in to se je s tem doseglo, da smo postavili slovenski oddelek deželne kmetiške šole na lastne noge in jo popolnoma odcepili od laške; stvarili smo tako laško in slovensko kmetiško šolo drugo od druge popolnoma neodvisno, vsaki odkazali posebno polje v obdelovanje in omejili tako prejšnji vsemogočni kuratorij, da ne more več šoli škodovati in njenega napredka zavirati, ker sedaj je deželna kmetiška šola pod vodstvom tistega, ki jo vzdržuje, pod deželnim zastopom, pod dežel. odborom.

Da sedaj oba oddelka znamenito napredujeta, in med seboj v prijaznosti v napredku tekmujeta, o tem se je vsak lahko prepričal, kateri je obiskoval polja in pa izpite te šole. — Še ena neprilika je tarala slovenski oddelek te šole, to je slabo poslopje, ker to je pripadalo lastnici c. kr. kmetiškega društva, katero se je vedno branilo dovoliti dežel. odboru, da bi ta poslopja prezidal in popravil za namere šole. V c. kr. društvu sem se jaz zastoj trudil, da bi se to dovoljenje dalo, a naposled sem predlagal dežel. zboru, da se ima letna podpora, ki jo daja dežel. zbor temu društvu, za toliko časa odreči, dokler ne bo ono dovolilo poslopja primerno prestrojiti za šolske potrebe. To je pomagalo, in c. kr. kmetiško društvo je po dolgi obravnavi dalo svoje dovoljenje, in sedaj bo kmalu končano krasno in za vse potrebe šole primerno poslopje za slovenski oddelek kmetiške šole, katera je s tem za vselej utrjena.

S tem smo torej poslanci tudi storili, kar je bilo v naši moči, da bi zagotovili glavno sredstvo za ustanovitev in razširjenje napredka v kmetijstvu in s tem združeno blagostanje in vse to, ne da bi se bile deželne doklade povišale.

(Dalje prih.)

Dopisi.

V Gorici, 5. sept. Shod pri Rebku, kjer je g. dr. Josip Tonkli volilec račun o svojem delovanju v deželnem in državnem zboru položil, bil je jako obilno obiskovan, prišlo je nad 300 volilcev in družih narodnjakov. Za predsednika je bil voljen g. Favetti iz Skrilj, kot vladni komisar je bil navzoč g. pl. Gutmaunthal. Govor, katerega prinese „Soča“, je g. govornik končal s trikratnimi živiklici, katere so poslušalci z jako živahnostjo ponovili. — Gospod Zorn, duhovnik v Kamnjah, je jako navdušeno poudarjal, da nazočniki nimajo le zaupanje v dr. Tonklija, temveč da so mu jako hvaležni za njegovo izborno vedenje in delovanje v deželnem in državnem zboru, in predlaga, naj se mu vsled tega vsestransko zakliče: Bog ga živi! Gromovit „živio“ je bil na to jasen dokaz, da se volilci z delovanjem g. dr. Tonklija toliko v deželnem, kakor v državnem zboru popolnoma strinjajo, in da uživa on njih popolno zaupanje.

Druga točka dnevnega reda so bili nasveti in želje volilcev. Prvi toži g. Robič iz Rifemberga, da se pregnanci na podlagi malovrednih zdravniških spričeval vedno prepeljujejo, ko bi tudi navadno lahko hodili; nasvetuje torej, naj bi dežel. zbor dva zdravniška pooblastila, da bi vrednost takih spričeval preiskovala.

Gospod župnik Kramar iz Dornberga pravi, da Slovenec v mestu mora za prvotni poduk otrok sam skrbeti in plačevati ali pa gledati, kako se otroci italijančijo in narodu izneverjajo. Odtod izvira, da je toliko — ičevo irredentarijev, odtod prihajajo bombe, katere bi vlada odstranila, ako bi le polovico stroškov za policijo izdanih za otroške narodne vrte v mestih in poduk mladine v materinem jeziku izdala. In ona izbastardjena zmes daje največ „špiterjev“ in proletarjata.

Gospod Pirjevec nasvetuje, naj se dve deželni hiši v Gorici za deželno bolnišnico porabiti, to bi puzročilo manj stroškov občinam, ker bi bolniške v Gorici in ne v drugih mestih, kakor v Trstu, Gradcu itd. zdravili in bi denar v deželi ostal.

Gospod župan Leban iz Črnič predlaga, da bi se otroci le od 7. do 10. leta pod kaznijo, pa zjutraj in popoldne v šolo pošiljali, a po 10. letu staršem prepuščali, ker jih ti za kmetijo neobhodno potrebno rabijo. Gledé bolnišnice je govornik tega mnenja, da bi občine le za tiste plačevale, ki na domu zbolijo, ne pa tudi za one, ki gredo v mesto, vse svoje moči v blagor mesta obračajo, in ko jih mesto izsesa in zbolijo, ona občini skrb in stroške zanje nalaga. Naj bi mesto dohodke dotičnikov oblačilo, a zanje tudi skrbelo!

Gospod poslanec Faganel je v gladem govoru poudarjal, da vlada le takrat kmetu davke odpiše, kader pridelke toča ali bolezen uniči, da si nima kmet isto tako nič, ako mu pridelke rosa, slana, burja ali druge nezgode poberejo; vlada bi morala torej dosledno tudi v teh slučajih kmetu davkov oprostiti. — Dalje pravi govornik, da je davek za zboljšanje zemljišča (vinogradov) dvojna krivica in to vsled tega, ker tak davek zboljšanje zavira in vlada uže pri „dacu“ od dotičnih pridelkov dobiček ima.

Gospod Ličen iz Rifemberga želi, da bi ljudska šola bolj za poduk v v kmetijstvu skrbelo.

Na vse te nasvete in želje je g. poslanec Tonkli ali takoj odgovoril ali jih na znanje vzel. Z ozirom na bolnišnične stroške odgovarja g. poslanec, da se je uže nekaj zboljšalo, ker se je uže do sedaj iz Feidhova (pri Gradcu) čez 80 norih domov pripravilo, ker tam priskrbovanje 3. tu pa le 1 gld. stane. Isto tako so se bolniki iz Trsta v Gorico pripeljali. Še več v tem oziru pa se bode dalo storiti, ko se bode vsled sklepa dežel. zbora tukajšnja bolnišnica, katero oskerbujejo milosrdno bratje, povečala. — Domovinske postave ni mogoče tako hitro preurediti, toda tudi v tem oziru hoče sedanje ministerstvo pomagati in preresetuje uže to prašanje. — Novi šolski postavi sem se jaz — nadaljuje govornik — uže leta 1868 edini protivil in zaradi tega mnogo zasmehovanja želi, a sedaj imamo vendar po dežel. zboru urejen sklep, da otroci le 6 let šolo obiskujejo, čemur se ustavoverci strašno protivijo, češ, da ne bode vsled tega tudi naša armada za nič. Pri tako hudih valovih bi sedaj še večjih polajškov nikakor ne dosegli. — G. Faganelu zagotavlja govornik, da se uže v posebnem odseku vprašanje gledé znižanja davkov vsled uničenja pridelkov po katerikoli nezgodi študira in bode tudi gotovo odsekov predlog obveljal. — Za poduk v kmetijstvu je uže deloma skrbnjeno z nedeljskim poučevanjem, pravi poslanec g. Ličen.

S tem je bil očiščeni del programa dovršen. — Z veseljem javimo, da je bilo vse pogovarjanje, izraževanje nasvetov in želj tako redno, mirno in parlamentarno, kakor se nahaja to le pri izobraženem, parlamentarno povse zrelem ljudstvu. To je bil pravi „Volksparlament“. Slava volilecem in vsem udeležnikom!

Iz Gorice, 6. sept. Domača zabava podpornega društva 3. t. m. se je izvrstno obnesla. Ob 8. uri se je toliko občinstva nabralo, da se je le s težavo dobil kak sedež. Razum društvenikov bilo je nazočih mnogo gostov, in veliko društvenikov je bilo prišlo z družino, ki je želela videti in slišati, kako društvo deluje na polji zabave. Došlo je šempeterskih pevcev, izurjenih in neutrudljivih mož, katerih polovica spada k društvu; tem so se pridružili štirje goriški društveniki pevci in dva iz Mirna. Ko so bili vkup, so začeli peti poštene slovenske čveterospeve in venčke, da je bilo veselje poslušati. Dva venca so morali pevci na splošno željo ponoviti. Po nekaterih pesmih je spregovoril podpredsednik dr. Gregorčič ter je najprej razlagal nekatere notranje društvene zadeve; potem je napovedal voznji red za ude, ki se hočejo peljati k blagoslovljenju zastave tržaškega podpornega društva. Društveniki, ki pojdejo v Trst, se zberejo o peti uri zjutra na goriški postaji in odrijejo skupno z vlakom, ki dojde v Trst ob sedmi in pol.

Nadalje je omenjal veselega dogodka, ki ga čela goriška dežela nestrpljivo pričakuje, prihoda Njih Veličanstva presvitlega cesarja, za kateri se delajo v mestu velike priprave. Ko je omenil, da je presvitli cesar tudi podpornemu društvu naklonjen, in da je v znamenje svoje očetovske skrbi za blagor društvenikov podelil iz lastne denarnice 100 gld., so bili društveniki vsi ogreti in vneti. Na govornikov poziv so nazoči iz polnega srca vskliknili cesarju na slavo gromoviti trikratni živio! na kar so pevci zapeli cesarsko pesem, katero so vsi nazoči stojé poslušali.

Govornik je nadalje razlagal prihod cesarjev in slovesnosti, ki se za to priliko pripravljajo, kolikor se o teh rečeh v javnosti vé. Rekel je, da bodo najbrže vsa goriška društva vabljena, da se udeležijo bakljade 12. t. m. zvečer in ljudske veselice 13. t. m. na Rojčah. Za tak slučaj je priporočil in gorko položil na srce vsem udom, da se v polnem številu udeležijo bakljade in ljudske veselice; ako bi pa do tega ne prišlo, naj vsaj privatno vsak društvenik svojega vladarja s častjo in srčnim pozdravom sprejme, kjer koli ga ho pričakoval.

Obilno poskanje je bilo znamenje, da so bile besede vzete iz srca in govorne do srca.

Ko so pevci odpeli lepo številko dopadljivih pesmij, se je začelo srečkanje. Prvo številko je potegnili

neki gospod, ki je zadnji številko kupil. Dobil je lep dežnik, s katerim se je občinstvu predstavil kot „Pavliha z marelo“. Drugo številko je potegnili društvenik krojač in je dobil lepo lampo za petrolej, ki mu bo po zimi dobro služila.

Sledile so še napitnice na podpredsednika, na društvo, na goste, na pevece, na došle gospe in gospodične, na vse društvenike, in ob deseti uri se je družba razšla prav dobre volje in z željo, da bi se taki večeri pogosto ponavljali. Pevci z ožimi prijatelji so bili ostali še nekaj časa, ker gospodarnik je bil dal povelje, da če kateri pevec odide, bo kaznovan za liter vina. Zato je bilo prav dobro poskrbljeno; društvenik g. Kerševani je točil belo in črno, pošteno blago po pošteni ceni. Imel je v svoji zalogi tudi mrzle jedi; ali nepretignana zabava ni pustila časa, da bi bil kdo na jed mislil.

Podpornemu društvu čestitamo za tako sijajen uspeh in mu želimo vstrajnosti na poti, katero si je izbralo. Poduk, petje, zabava v pravi meri in dobri podlagi more veliko koristiti.

Zn.

Iz Šempetra. V obrambo. Kdor čaka, pričaka. Četrta ura odbije, in prej ko smo mislili, pride zaželeni nadvojvoda. Ker pa vrt tukajšnjega župnika dela okrogel ovinek, vozov nismo mogli prej videti, dokler niso pridrdrali pred nas. V prvem vozu peljala sta se okrajni glavar, dvorni svetovalec Rechbach in pa goriški župan Dr. Maurovič. Kočija je naglo mimo nas drdrala, tako da smo komaj gospoda v njej spoznali. Precej za to kočijo pridrdra druga še bolj naglo, v kateri je bil najvoda s Karolom Ritterjem. Mi smo se čez dve uri zibali v sladki nadi, da se bode najvojvoda pred slavolokom en hip ustavil, kjer ga je hotel naš g. župan kratko nagovoriti v imenu občine in tudi g. dekan par slovenskih besed pridjati, in to sicer v dokaz, da v Šempetru prebiva slovenski rod. Veteranska godba zasvira cesarsko himno, ali nadvojvoda je prej mimo nas, kakor smo se mi tega zavedeli. Mi smo zares ostali osupnjeni. Kočija se ustavi še le niže v vasi, ko je nadvojvoda priteklega našega župana zagledal. Ko stopi nadvojvoda z voza, koraka takoj naprej, in že se čujejo tudi prvi posamni Evviva! Arciduca Carlo Ludovico! izvirajoči iz ust Ritterjevih pompirjev in pa vmes nekoliko živio! Slišal sem praviti, da so ti Ritterjevi pionirji celo nezavedne in nevedne otroke prigovarjali, naj vpijejo Evviva! Ker se g. nadvojvoda pri vohu ni ustavil, marveč ga je Ritterjev kočijaž naglo naprej drvil, s tem je bilo naše sladko upanje in veselje skaženo, mesto prejšnjega veselega navdušenja nastopila je poparjenost, nastopila neka žalost. Nam se ni zdelo dostojno, da bi med godbo cesarske himne vsi skupaj dirjali dalje po vasi, in tako smo ostali kakor pribiti na mestu nekoliko časa. Ali je bilo to mari prav, da sta se imenovana kazipota tako naglo naprej peljala? Ko bi se bila ona ustavila, bi se bil gotovo tudi nadvojvoda ustavil. Ali je bilo morda to nameravano, nas tako na cedilo pustiti? Prvi krepki živio imeli so se oglasiti na čelu sprejema po nagovoru g. župana in dekana. Ker se pa to ni moglo zgoditi, ker se nadvojvoda ni ustavil, je bilo tako vse zmedeno, zato so se čuli Evviva! Ritterjevih pompirjev. Nadvojvoda se je le malo časa pomudil v g. grofovi družini in je kmalu prišel na naše pokopališče, na grob svojega nekdanjega odgojevalca, kjer je kleče kratko molitvico opravil za pokojnega. Potem si naglo ogleda kapelo, popraša Njih Ekscelenco g. grofa, kdo še in koliko jih je tukaj pokopanih iz njegove sorodovine. Slednjič predstavi g. župan nadvojvodu našega dekana, kojega pa nadvojvoda italijanski nagovori. (Visoki gost je moral misliti da je Šempeter I a s k i, ker so Evviva! premagavali. Iz tega pa se vidi, kakó se prave razmere zakrivajo celo najvišim osebam — na škodo Slovincem. Slovinci, učite se iz tega za prih. tenden! Ur.) A naš dekan je bil vsled laškega nagovora tako osupnen, da mu k sreči ni mogla nobena laška beseda na jezik, dasi mu ta jezik ni popolnem tuj. Iz zadrege mu je pomagal g. župan omenivši nadvojvodi, da dekan tudi nemški govori. — In tako se je kratek dvogovor nemški zvršil. — Prišli smo, kakor se vidi zaradi pionirskih Evviva! v Šempetru po nedolžnem v slabo ime. Temu je vzrok slovenska pohlevnost nasproti laški predrznosti na slovenskih tleh. Da bi pa Slovinci v obče vsaj sedaj pri prihodu presv. cesarja z večim pogumom stopili na dan, da bi jih toliko privrelo v mesto, da bi pokazali s svojim živio! da tukaj so slovenska tla!

X.

Iz Tomina, 4. sept. Prihodnji tork t. j. 12 t. m. vsprejme naš trg Tomin prevzvišinega gosta Njegovo Veličanstvo presvitlega cesarja Franca Jožefa I. V Tominu ni bil prišel še noben vladar, toraj je Franc Jožef I prvi, ki ga obišče. Zopet bomo videli naš trg v praznični obleki, to se ve, da obleče sedaj najlepšo obleko, kakoršno le premore. In Vi tržani, Vi dragi prebivalci tominski okolice, bližnji in daljnji, zberite se onega veselega dne v obilnem številu v Tominu. Onda pokažite očitno, kar čuti srce.

Pokažite vsemu svetu, da ste svojemu vladarju srcem udani in da biva tod čist slovenski rod. In ako pride do tega, da bi kdo našega ljubega vladarja nagovoril, slovenski bodi njegov nagovor, naj govori župan, duhoven, učitelj, predsednik kakemu društvu ali kdorkoli.

Pa, zakaj toliko povdarjam, naj bo nagovor slovenski? Slišali smo namreč praviti (ne vemo, če je to res, in želimo, da bi tudi ne bilo), da je nekdo neki zabičeval, da cesarja ne smemo slovenski nagovoriti rekoč: Nur keine slovenische Anrede!! (Slovenskega nagovora ne sme nikdor prepovedovati, in nikdor naj se ne ustraši; kdor take prepovedi daje, jih bo slišal z drugega mesta. Ur.) Ali ni to žalostno in razsrjevalno ob enem? Nu, upamo, da vse to ni nič res, da je le govoric ter se nadejamo, da pozdravimo ljubljenega deželnega očeta v slovenskem Tominu po slovensko. Govorimo se svojim Očetom po svoje; saj On rad govori po domače z nami. Bog Ga živi! —

Iz Križa pri Trstu. Kaj ne, draga Soča, da ti prileti redkokedaj kak dopis iz Križa? Morda je vzrok ta: da so tu sami Italijani, kakor se je nesramen „ferfrač“ (ali ferfraci) izrazil in še — v Edinosti v št. 41 med svet svojo umazano mavho otresel. Če se v družih vaséh le kaj znamenitega prigodi, p. da je kaka procesija ali kako je Matevž Lovreta pri tepeži po nosu treščil, potrudijo se nekateri takoj napisati po cele strani. Tukaj smo mirnejši in čakamo po izvršitvi dobrih del hvalo družih. In glej, mesto te in časa primernega navdušenja, nas napadajo nekateri „potepuhi“ javno ter pišejo nesramne članke naslovom „Iredentariji v Križu“. — Skrije naj se človek, ki kali mir otrokom Slavije! Kam dospemo! Je li ta pot, ki nas pripelje v dolino miru, kraj ljubezni, zavetje sreče?

Ali se bodemo sprijaznili po taki poti ter zupali jeden drugemu? Ne, to ni bratovsko, s tem ne bode nam mogoče pripluti v luko zadovoljnosti. Da niso se mogli zjediniti naši pradedi, so bile vzrok njih napake: zednost, nezaupnost in sebičnost, na katere moramo mi pozabiti, drugače si priborimo sovražstvo, zavist. — Tako se tedaj ravna v okolici tržaški. Z lažmi se hoče vcepiti ljubezen ene vasi do druge, kar je ravno glavni vzrok, da imamo ob volitvah večne zmešnjave, ker prinašajo nekateri zanesljivi možje (?) novosti, ki postanejo strupen studenec. Iz tega teče kalna voda, ki onesnaži celo okolico. Naloga nam je vasi zjediniti, o primernem času popraviti napake z resnico. Le po tem potu dosežemo v okolici srečnejšo prihodnost. Mislim, da tako mora vsakdo soditi, ki pozna naše razmere. Čemu je tedaj treba umazati pred svetom nedolžno vas, v kateri so prebivalci vneti za svoj materni jezik, in če je kak breznačajan Efižait, se mu odpusti, saj ne ve, kaj dela.

Toliko tedaj onemu štovanemu gospodu, natančneje se mu bode kje drugod stvar razjasnila in zatisnilo ne sramežljiva usta Pravicoljub.

Politični pregled.

Zelo se jeze nemški nacionanci, da pridejo v Trstu ob prihodu cesarjevem tudi Taaffe, trgov. in kmetijski minister, ker vidijo, da cesarjevo potovanje na Primorsko in zlasti tudi v Trst je velikega političnega pomena.

Cesarica (neki), cesarjevič in cesarjevna pa gotovo dojdejo v Trst 16. t. m. zvečer, cesar pa drugi dan zjutraj.

Ministra Pražaka so Čehi v Pragi, pa tudi podložni uradniki kaj prijazno sprejeli.

Modremu drž. posl. Walterskirchenu hočejo nemški nacionanci nezaupnico pridobiti med njegovimi volilci; pa se silno blamujejo.

Turčija se je Angliji udala, da bo v Egiptu sodelovala, kakor hočejo Angleži. Angleži imajo veliko sitnosti in težav v nevajeni zemlji; Arabi jim nagaja s tem, da jim podira železnice in jim sladko vodo zapira. Vendar Angleži imajo previdnega vojskovodjo, ki odločno dere naprej v deželo.

Domače stvari.

Program potovanja presvitlega cesarja.— Cesar odide 11. sept. ob 1 uri popol. iz Tarviža; na Predelu, kjer je zaukazal dež. odbor narediti slavalok, sprejme cesarja namestnik in okr. glavar. V Logu (pod Predelom) pozdravi cesarja obč. zastop. in duhovščina. V bovški soteski (Klause) se cesar pomudi samo trenutek in dojde ob 5. uri v Bovec, kjer bo imel stanovanje pri pošti. Po sprejemu bo ob 6^h2 obed.

Nato serenada in razsvitljava. — 12. sept. Cesar se odpelje ob 7. uri zjutra iz Boveca in dojde ob 8^h34 v Kobarid, kjer sprejme pri pošti gosposko in korporacije. Ob 9^h12 se odpelje in pride ob 11. uri v Tom. Po sprejemu obed; ob 1. uri pop. se cesar odpelje in pride ob 3 v Kanal, sprejme tu gosposko in korporacije in odide ob 4. V Gorico dojde ob 5^h12.

Presvitli cesar bo zaslišaval v avdienci zasebnike (privatne osebe) v Gorici v sredo 13. sept. ob 10. uri zjutra, 15. ob 9. uri v Pulju in 18. ob 8. uri pa v Trstu.

Sprejem v avdienci. Cesarja bodo pozdravljali v Bovecu: duhovščina, c. kr. okr. sodnik in kancelist, župan z obč. zastopom, davkarski uradniki, občinski zastopi vseh drugih občin bovškega okraja, preds. veter. filiale in Schützenbunda; v Kobaridu: duhovščina, obč. zastop. s poslancem Pagliaruzzi-jem, finančni komisar, obč. zastopi bližnjih občin; v Tominu: duhovščina, okr. glavar z osebjem okr. glavarstva, vodnik s sodniškim osebjem, župan z obč. zastopom in davk. uradniki, obč. zastopi bližnjih občin in onih cerkljanskega okraja, odvetnika dr. Pitamic in dr. Miani, notarja Premerstein in Ivančič, preds. vet. filiale; v Kanalu: duhovščina, okr. sodnik z osebjem, župan z obč. zastopom, davk. uradniki, veteranci, požarna straža, drugi obč. zastopi kanalskega okraja.

Sprejemal bo cesar v Bovecu na pošti, v Kobaridu na pošti, v Tolminu v prostorih glavarstva (obed bo pa pri pošti) in v Kanalu pri sodniji.

Kdor hoče privatno sprejet biti od cesarja, naj se oglasi do 10. t. m. pri dež. glavarstvu v Gorici.

Pri ljudski veselici na Rojicah bodo peli tudi slov. pevci ravno nasproti cesarju, ki pride tudi pogledat, kakó se ljudstvo zabavlja. Na noge pevci torej, da postane Vaš zbor mogočen tudi na velikem prostoru. — Tu bo cel sprevid, ki bo posnel male želeške šege.

Vabilo. Prav vljudno vabim vse p. n. gg. pevce k skupni skušnji v Gorici 13. t. m. ob 9. uri zjutraj. Zberó se vsi pevci v šolskem poslopju c. k. vadnice, kjer bodo vse potrebno izvedeli. Kdor še ni dobil „Cesarske Kantate“, naj se oglasi nemudoma pri podpisnem, da se mu pošlje brezplačno. (Komur ni mogoče priti, naj pošlje „Kantato“ nazaj).

Pričakujem Vas v prav obilnem številu. (Prva vaja bo 8. t. m. ob sedmih zvečer nasproti c. k. okrajne sodnije pri sv. Antonu).

A. Hribar.

Vojaška deputacija iz Ital. Kraljestva pride neki v Gorico našega cesarja pozdravit. Takó poroča ljubeznjiva tržaška tetka.

O zastavah ob prihodu cesarjevem povemo danes jasno besedo. Dovoljeno je pozdraviti presvitlega cesarja povsod po naši deželi tudi z narodnimi zastavami, in takó bodo naša županstva in društva po soški dolini od Predela do Gorice z narodnimi zastavami cesarja pričakovala in pozdravljala. Za goriško okolico se pa je izrekla samo želja, naj bi občinski zastopi dospeli v Gorico zaradi primernosti (!) samo s črno-rumeno in belo-rudečo zastavo; ali to je sama želja, katero je izrekel slavnostni odbor goriški, pravice za narodno zastavo pa tudi ta odbor ni zanikaval. Narodna društva pa, katerim je dovoljena narodna zastava ali sploh kakoršna si bode zastava po pravilih, smejo priti s svojo zastavo tudi v Gorico od koder si bode. Gledé na društva, nima slavnostni odbor nobenega pomisleka. Pozivljamo torej narodna društva, da se z zastavami, po pravilih potrjenimi, v obilera številu zberejo v Gorici ob cesarjevem prihodu, in da ga od Predela do goriške nižine občine kot take in narodna društva z obilo domačimi narodnimi zastavami pozdravijo.

Iz tominskega dopisa je videti, da hočejo slovenske nagovore prepovedovati; iz Kanala pa nam pripoveduje nek dopis, da hočejo ljudstvo slepiti, češ, da narodne zastave so prepovedane. Na vse to povdarjamo odločno, da slovenske zastave so dovoljene, in da jih nikakor ne smejo prepovedovati. Se celó v Gorico smete priti z njimi, če nočete ravnati se po željah goriškega slavnostnega odbora. Za vse druge kraje pa še v mislih ni nikdor imel take želje! Laž je torej, da bi kdo branil po naših trgih priti z zastavami naproti cesarju, ali pa da bi ne smeli lepšati naših krajev s slov. zastavami. Vi, č. banjski župan pa, ki hočete se poklonit s šolsko mladino s slovensko zastavo v Kanalu, le izvršite svoj sklep brez strahu, nič se ne bojte, da jo Vam vržejo v Sočo, kakor so Vam neki žugali. Naj se predrzne kdo Vas takó žaliti, pa naj gleda na posledice potem! Le na noge vrli trgovci in vrle občine slovenske, in držite se svojih pravic, da cesarja po svoje poslavite.

V čast prihoda cesarjevega izide prihodnji ponedeljek zvečer „Soča“ v izredni številki na lepšem papirju in z večim tiskom, s krasno pesmijo, katero je zložil v ta namen slavljeni naš pesnik, goriški rojak. V Gorici se bo prodajal list na navadnih krajih, to je: v tobakarnah v gosposki ulici blizu le-

karne, v nunski ulici nasproti cerkve in na starem trgu konec obokov.

Pozor! Upati je, da Slovencev ne bo nikdor žalil ob prihodu cesarjevem bodi si po soški dolini ali pa v Gorici. Ko bi se pa kaj pripetilo, bodite mirni in naravnost oglasite se s pritožbo na pravem mestu. V Gorici Vam že povemo, kje se nam je pritožiti za potrebo. V obče pa obnašajmo se vsi tako, da od naše strani ničesar ne zakrivimo.

Slovenski pozdravi. Kakor smo izvedeli od zanesljive strani, pozdravi sl. solkansko županstvo cesarja, ako se tam ustavi, kakor se upa, s slovenskim negevorom. Takó je edino pravilno, takó je hotel tudi cesarjevič Rudolf od slovenskih županov lani v slovenskem jeziku pozdravljen biti. In enako kakor solkansko županstvo, pozdravijo našega najvišjega deželnega očeta v slovenskem jeziku gotovo tudi obč. župani bovški, kobariški, tolminski, kanalski, in povsod, kjer sploh županstva presvitlega cesarja nagovoré. Tako edino cesar izve, koga, kakó narodnost obč. naši župani zastopajo, in kdo ondi prebiva, kjer ga pozdravijo.

O prihodu Nj. Vel. presv. cesarja 11. t. m. v Bovec bode svirala kojsčanska veteranska godba zvečer pri bakljadi in 12. zjutra ob budnici. Ravno istega dne popoldne v Kanalu, kjer so presv. cesar tudi nekoliko ustavi, 13. pa pridejo iz Kojskega starešinstvo in briski veterani v Gorico, kjer ostanejo pri vsej slavnostni veselici. Veteran.

Izpod Predela. Na Predelu napravijo za sprejem cesarja slavalok in paviljon. V trdnjavo se pripeljejo 4 topi, po blizu 50 centov težki. V Bovecu tudi delajo velike priprave za dostojen sprejem. Posebno „pri pošti“, kjer cesar prenoči, so poslopje prestrvarili z lepoticjem. Na večer 11. t. m. ob prihodu bo bakljada z godbo in petjem, cesar se udeležijo starešinstva, čitalnica, veteranci, strelci in drugo občinstvo. Med bakljado se prižgojo umetelni ognji na trgu pred pošto, po planinah in hribih bodo svetili pa veliki kresovi. Upati je, da slovenski Bovec pokaže svojo slovensko barvo. Pogum!

Tudi na Krasu v Sežani, Divači, Nabrežini itd. delajo velike priprave, da bi cesarja dostojno sprejeli. Upati je, da so se nekateri od lani nekaj naučili, kako je treba sprejemati cesarsko rodovino, klubu nasprotnim ukazom. Bodimo torej vsi edini.

Presvitli cesar je podaril tukajšnjemu slovenskemu bralnemu in podpornemu društvu iz lastne denarnice 100 gl. Visoki dar služi društvu v znamenito podporo, kakor tudi v veliko čast, ker iz tega lahko spozna, da vladar je društvu naklonjen, in da odobruje njegove namene in poti, po katerih hodi. Slava presvitlemu cesarju za cesarski dar, društvu pa stanovitnost na dobri poti, katero si je izbralo, da bo zmerom vredno naklonjenosti svojega vladarja. Slava!

O zastavi goriške dežele prinesemo prih. temeljit dokaz, da bi morala biti barva te zastave modro-belo-rudeča in sicer za goriški del dežele, za gradiškanki del pa rumeno-modro-bela, zato ker so tudi v dotičnih grbih naše pokr. grofije enake barve.

Slavna županstva, katerim bi v roke prišla prošnja za znižanje cenilnih tarif, se še enkrat prav prijazno, prosijo da jo nemudoma vrnejo županstvu števerjanskemu, ker drugače prošnja ne dojde za čas na pristojno mesto.

Nesreča. Včeraj (v sredo) je padel na kmet. šoli slov. oddelka v globok peč (šterno) delavec Ant. Logar iz Vrtovine in je bil takoj mrtev. Padel je menda v omedlevici vsled žalosti, da je zgubil pred nekoliko dnevi ženo, potem pa hčer. Dež. glavar je takoj poskrbel za 3 otročice, katere je unesrečenc zaspustil.

G. France Babsch, dozdaj suplent. na realki v Währingu (na Dunaju), je imenovan za prof. na goriški realki.

Blagoslovljenje zastave delalskega podporna društva v Trstu se je preložilo na 24. dan septembra, in to, kakor trdijo, zaradi prihoda cesarjevga v Trst. Pripravimo se za to slovesnost pa do 24. sept.!

Vipavska čitalnica priredi 8. sept. v prid spomeniku pok. dr. Jan. Bleiweisa vit. Trsteniškega veliko veselico, katere se gotovo mnogo občinstva udeleži.

Na 8. sept., to je na Mali Šmarin t. l. v prid „Narednemu domu v Ljubljani“ odločena velika narodslavnost vipavskih rodoljubov se PRELOŽI, ker ljubljanska vojaška godba ta dan zaradi tega ne more sodelovati, ker s polkom vred najbrže prav v kratkem Ljubljano za zmerom zapusti; druge izvrstne godbe pa v tako kratkem času ni bilo moč dobiti.

Odbor vipavskih rodoljubov. Velike kmetijske tombole v Vipavi na Mali Šmarin letos ne bode.

Poreški dež. zbor se je zaključil 2. sept., 4. t. m. se je pa pričel kranjski dež. zbor. O teh več pozneje.

Pozor krčmarjem in drugim odjemalcem pri kupovanju tujih vin ni nikdar brezpotrebna stvar. Vrli Ptujčanje so odločno v slovenskih listih naznanili trgovca, ki je tudi po Goriškem dobro znan, da on — g. Josip Kravagna, kateri se sramuje skoro govoriti svoj materni slovenski jezik, mož je tam gori nekje iz Bovca doma, — ni niti kaplje kupil svojih vin iz ptujskih vinogradov. In prav imajo vrli Ptujčanje, da si ne dajo kar tje „v en dan“ kratiti kredit svojih poštenih vin. Jaz moža poznam, in znana mi je tudi bivša in še sedaj naša narodna firma, (eden namreč naš Boštjan je zapustil Gorico), katera je bila tudi od g. Kravagna z njegovim ptujskim vinom „namazana“.

Zalostno je pa pri nas, da se ravno domačemu človeku poštenjaku ne zaupa, pač pa se daja prednost ptujcem — renegatom in čifutom. Ta gospod je mnogo vina spečal po Tominskem, in ljudstvo je mislilo, da pije pošteno ptujsko kapljico, a pilo je pa vse kaj drugega. Toraj, gospoda krčmarji v hribih in sploh po Goriškem, imejte malo več zaupanja do ljudij, katere osebno poznate, pa bodite pozorni pri nakupovanju zunanjih vin in privoščite rajši mali dobiček domačinu poštenjaku.

Eden, ki Kravagna dobro pozna.

Patriotično pomožno društvo rudečega križa v Vipavi je priredilo na rojstveni dan Njih veličanstva našega cesarja na vrtu g. župana Karola Dolenca slovesen banket, katerega se je vdeležilo nad 50 gospodov. Predsednik društva: g. Anton Deperis napival je cesarju, g. sodnik Stuhec cesarjeviču Rudolfu, g. župan Karol Dolenc deželnemu predsedniku Winklerju, g. grof Lanthieri deželnemu glavarju Thurnu, g. vodja Rihard Doleuc patriotskemu pomožnemu društvu rudečega križa in g. grof Lanthieri našej armadi in posebno našemu domačemu polku Khun.—

Družba je bila najčistejše volje, in cesarska himna se je vselej stojé popevala, izpod Nanosa pak je donel po sleherni oficijalni napitnici močan strel iz možnarjev. — Pevski zbor je bil ta dan posebno močan, ker so sodlovali tudi sedaj na Slapu bivajoči gg. učitelji, in g. Hrabroslavu Pernè-tu gre vsa čast in hvala, da je bilo petje tako, da je bilo kaj.

Y.

Pravila slov. bral. in podpornega društva v Gorici.

(Konec.)

§. 17. Denarna podpora društvenikova začinja tisti dan, ko zdravnik spozna njegovo nesposobnost za delo. Če traja bolezen nad tri mesece, dobi bolni ud potem samo po 20 kr. na dan. Ako je ud bolan čez to leto, ima odbor pravico, izplačati mu primerno vsoto enkrat za vselej.

§. 18. Denarničar izplačuje vse le proti pobotnicam, podpisanim od predsednika in knjigovodje, in vpišuje vsako izplačilo ob enem tudi na sprejemnico. Če kak ud umrje, se izplača znesek za pogreb le takrat, kadar je smrt od pristojne strani potrjena na sprejemnici. Taka sprejemnica se shrani v društvenem arhivu, in denarničnemu dnevniku se priloži le pobotnica za izplačani znesek.

§. 20. Ako bi nastala kužna bolezen, vsled katere bi zbolelo več udov ob enem, se skliče izreden občni zbor, ki določi bolnikom podpore po društvenem premoženju.

§. 26. Bralni in podporni udje imajo tudi pravico voliti in voljeni biti.

§. 27. Častni udje imajo vse pravice podpornih udov razun pasivne volilne pravice in pravice do gmotne podpore. Podpiratelji imajo vse pravice podpornih udov razun pravice do materialne podpore.

Občni zbor.

§. 28. Občni zbor se skliče redno vsako leto enkrat in sicer meseca decembra. Izredni občni zbor se skliče tudi večkrat v letu, ako odbor to za potrebno spozna, ali pa ako to zahteva vsaj polovica društvenikov.

Redni občni zbor se napové 14 dnij, izredni občni zbor pa 8 dnij prej, nego se vrši. Od te določbe je izvzet izredni občni zbor, ki se sklicuje zaradi kužne bolezni (§. 20.). Občni zbor ne sme sklepati, ako se ne zbere toliko društvenikov, da znašajo tretjino domačih udov. Po drugem sklicanju pa, in kadar se izredni občni zbor skliče zaradi kužne bolezni, zadoštuje vsako število udov. Zunanji društveniki, ki se ne morejo osebno zborov udeleževati, smejo voliti in nasvete staviti po društvenikih, ki so jih za to pismeno pooblastili.

V vseh zborih in sejah odločuje večina glasov; kadar bi se pokazalo enako število glasov, razsojuje glas predsednikov.

§. 37. V blagajnici ne sme ležati nad 50 gl.

mrtvega denarja, ampak gotovina mora se sproti nalagati na obresti v goriško hranilnico združeno s zastavljavnico (Monte di Pietà), ustanovljeno po grofu Thurnu, da se ima lahko precej pri rokah toliko, kolikor bi se je znalo nujno potrebovati.

§. 39. Društvo se lahko razpusti na vsakem občnem zboru. Za razpust je treba dveh tretjin glasov vseh društvenikov, naj glasujejo osebno ali po pooblaščenih sodruštvenikih. V takem slučaju se razdeli društveno premoženje tedanjim podpornim udom po razmeri plačanih letnin.

Nova pravila, ki so bila sprejeta v izrednem občnem zboru 14. maja t. l., se zdaj razpošiljajo. Kdor dobi novo knjizico, naj staro odda, ker jo bo društvo potrebovalo. Po novih pravilih morejo tudi zunanji udi deležni postati zdravniške pomoči, ako hočejo toliko plačevati, kolikor plačujejo domači udje; glej §. 4. 13. in 15.

Dosedanji zunanji podporni udje se bodo za naprej imenovali izredni, ako ostanejo pri dosedanjih vplačilih, in bodo imeli pravice §. 16. Ako prestopijo v višo plačilno vrsto (§. 13.), se bodo imenovali redni in bodo imeli pravice §. 15. Kdor hoče prestopiti iz nižje v višo vrsto, naj se oglasi pri odboru.

Redni udje bodo dobivali zdravila brezplačno v vseh goriških lekarnicah. Vsakdo naj se torej obrne do tiste lekarnice, ki mu je najbliža, ali ki mu najbolje ustreza.

Poverjeniki. Da se predsedniku olajša občevanje z društveniki, je odbor imenoval za različne okraje poverjenike, ki bodo društvenikom svojega okraja nosili oznanila, vabila in pobotnice, ako bodo z vplačilno zaostajali.

Poverjeniki bodo dajali bolnim udom pismeno potrdilo, da so res udje, in da svoje dolžnosti (§. 14.) izpolnjujejo. S tem potrdilom se bodo bolniki obračali do društvenega zdravnika (§. 15. a.).

Listnica ured. V plemenitem boji tekmujejo za prihod cesarjev, zato velja pa tudi tu: Inter arma musae silent— drugo gradivo moramo odlagati. Torej potrpljenje! Prijateljem pod Predelom: Vse pride na vrsto; Vaše želje spolnimo v polni meri. Ozrite se tudi v naše Brde! Pozdrav! —(G. x. od beneške meje: Dobro, pa pošljite tudi svoje ime. — Rodoljub po soški dolini prosimo vljudno, naj nam natenko poročajo o sprejemu presv. cesarja zlasti tudi v narodnostnem oziru.

Čudovite kapljice Sv. Antona Padovanskega.

To priprosto in naravno zdravilo je prava dobrodejna pomoč in ni treba mnogih besedi, da se dokaže njihova čudovita moč. Če se le rabijo nekoliko dni, olajšajo in preženejo prav kmalu najtrdozvrtnišše želodčne bolezni. Prav izvrstno vstrezajo zoper hemorojde, proti boleznim na jetrih in na vranici, proti črevesnim boleznim in proti glistam, pri ženskih mesečnih nadelžnostih, zoper beli tok, božjast, zoper sreopok ter čistijo pokvarjeno kri. One ne preganjajo samo omenjenih bolezni, ampak nas obvarujejo tudi pred vsako boleznijo.

Prodajajo se v vseh glavnih lekarnicah na svetu; za naročbe in pošiljave pa edino v lekarnici Cristofoletti v Gorici, v Trstu v lekarni C. Zanetti in G. B. Rovis. in v lekarni Alla Madonna v Korminu.

Ena steklenica stane 30 novcer.

Izjava.

V Ptuiju se je nek vinski kupec z imenom Josef Kravagna naselil. Ta ponuja kupcem vse sorte ptujskega vina.

Podružnici gospodarskega društva v Ptuiju se vkljub natančnemu poizvedavanju ni posrečilo, zvedeti, kje, iz katerega hriba ptujskih vinogradov bi gospod Kravagna vina kupoval; zvedelo se je toliko, da on mnogo ogerskega vina nakupi. Tako ravnanje zna ptujskemu vinu, katero je do sedaj na dobrem glasu bilo, škoditi. Vinski kupci se tedaj opozorijo, da od gospoda Kravagna pod imenom „ptujsko vino“ ponujano vino ni v vinogradih ptujskega okraja zraslo.

Podružnica gospodarskega društva v Ptuiju.

Oznanilo.

Dne 15. sept. bo v Dornbergu navadni trg za živino in drugo različno blago.

Županstvo v Dornbergu
Župan
JOŽ. ŠINIGOJ.

Korenike morske trave.

Išče se zveza s pridelovalci tako imenovane italijanske rajzeve korenike (Chiendent, radici di spazzole). Frankirane ponudbe naj se pošljejo pod napisom: D. 7542 — Rudolf Mosse, Vien.

Išče se

praktikant,

kateri je z dobrim vspehom nižo gimnazijo do vršil, za lekarnico na Voloskem (Istria). Zahteva se znanje slovensčine in italijanščine. Za časa triletne prakse dobi stanovanje, hrano in perilo, po treh tudi plačilo.

IOŽEF MEISTER,
lekarničar.

Dunaj. Pariz. London.

Čujte, glejte in strmíte!

Skupno oskrbnitvo velike tovarne za anglo-britansko srebro, ki je prišla na kant, prodaja vse blagu zelo pod cenilno vrednostjo. Proti vpošiljavi znoska ali proti podvetju 8-60 gl. dobi se izvrstna mizna posoda iz prečnega anglo-britanskega srebra (ki je stala prej 40 gl.), in vsak, ki se na njo naroči, dobi pismeno garancijo za 10 let, da ostane posoda bela.

- 6 miznih nožev s fino jekleno ostrico,
- 6 vilic iz pravega anglo-brit. srebra iz onega kosa
- 6 miznih močnih žlic iz anglo-brit. srebra,
- 6 f. žlic za kavo iz anglo-brit. srebra,
- 1 šib. zajemalnica za juho iz anglo-brit. srebra,
- 6 nožnih podlog iz anglo-brit. srebra,
- 1 močna zajemalnica za mleko iz anglo-brit. srebra
- 1 fina posoda za poper ali slakor,
- 6 fino izdelanih miznih tas,
- 6 lepih, močnih jajčnih kozarcev,
- 6 finih jajčnih žlic iz anglo-brit. srebra,
- 1 krasna srebrena tase 30 cm. dolga
- 1 čajnik prve vrste,
- 2 krasna dvoranska mizna svečnika.

64 komadov.

Dokaz, da moj oglas

ni slepaesk

se javno zavežem, blago nazaj vzeti, če ne ugaja.

Čistilni prah za zgornjo posodo se dobiva pri meni

škatljica po 15 kr.

Kdor hoče torej imeti dobro in pravo blago, ne pa sleparije, naj pošlje zaupno, dokler ga je še kaj, z naslovom

J. H. RABINOVICZ, Wien,

Centralni-Depot der Anglo-Brit. Silberfabrik II.

Schiffsamts-gasse 20 a.

Čistilni hral za to posodo, škatljica po 15 kr.

Tiskavnice (vinske prese)

najnovije sestave, potrebujejo malo prostora, tiskajo s podvojeno naglostjo proti prejšnjim tiskavnicam, so ročne, trdno in trajno sestavljene, se izdelujejo najmanjše do največje velikosti za velike vinorejce. Garancija, pričevala od 1000 že izdelanih tiskavnic. Pisane podobe in cene na zahtevano brezplačno in franko. Grozdni mlini najnovije sestave. Naročite naj se podvležejo, PE. MAYFARTH & Co. na Dunaji II, Praterstrasse 66. Farik in Frankfurt a. M.

POZOR!

Božjast.

Oni, ki bolehalo zaradi krča ali živcev, in vsi ki se zanimajo za tak bolezni in iščejo gotovega zdravlila, naj si zaupno priskrbe brošuro dr. Boas-a.

Brezplačno in franco jo razpošilja

DR. BOAS

Pa. is, Avenue Kléber, 10

Champs-Élysées.

Bela Parlagi, prej firma Bruchfeld et Wellisch München, zdaj Paris Avenue Wagram, 29 ne razpošiljajo več moje brošuro ker sem jim jo odtgnil.